

[Finansministeren]

hold. Selvfølgelig foreligger der oplysninger fra de enkelte virksomheder, men det er vanskeligt at få sat oplysningerne sammen til et brugbart helhedsbillede.

I de senere år er statistikken blevet udbygget væsentligt, men for årene før midten af 1970'erne er oplysningerne sparsomme. I den seneste finansredegørelse er der fremlagt en del materiale for en ganske lang periode; i hvert fald skulle der være statistiske oplysninger, der besvarer de konkrete spørgsmål, der er nævnt i den forespørgsel, som er udgangspunkt for dagens debat.

Det fremgår af finansredegørelsens oplysninger, at erhvervenes overskud og indtjeningsevne har været stigende siden 1980 og især er steget i 1983 og 1984, men overskudsgraden og indtjeningsevnen er stadig under niveauet for 1960'erne og begyndelsen af 1970'erne.

To mere tekniske forhold er her af afgørende betydning. Det ene er erhvervenes soliditet, dvs. erhvervenes egenkapital i procent af de samlede aktiver. Er soliditeten for lav, er virksomhederne sårbare over for økonomiske ændringer og vil ikke være i stand til at igangsætte omfattende investeringsprojekter.

Vi har i de senere år set alt for mange eksempler på, at ellers fremgangsrige virksomheder kommer i vanskeligheder, fordi soliditeten er for lav. Regnskabsstatistikken viser, at industriens soliditet var faldende fra midten af 1970'erne og helt frem til 1981-82. Stigningen i indtjeningen i det sidste par år har øget soliditeten, men stigningen har ikke været tilstrækkelig til at bringe soliditeten op på det tidligere niveau.

Et andet teknisk, men også vigtigt moment er forholdet mellem kapitalafkast og realrente, dvs. det afkast, man får af erhvervsinvesteringer sammenlignet med afkast af obligationer. Giver obligationerne større afkast, virker det naturligvis også hæmmende for erhvervsinvesteringerne.

I hele perioden fra 1976 til 1983 var afkastet af obligationer større end det gennemsnitlige afkast fra erhvervsinvesteringer. Først i 1984 tyder oplysningerne på, at erhvervsinvesteringerne igen i gennemsnit giver et lidt højere afkast end obligationer. Der kræves imidlertid en yderligere stigning i erhvervenes indtjening og et betydeligt fald i renteniveauet, før den balance, der eksisterede i 1960'erne, er genskabt.

De foreliggende undersøgelser af virksomhedernes overskud og indtjeningsevne synes derfor ikke at rejse nogen tvivl om den økonomiske konklusion: en fortsat nedbringelse af arbejdsløsheden kræver yderligere stigning i investeringerne, og det forudsætter en fortsat fremgang i erhvervenes overskud og indtjeningsevne. Førers der økonomisk politik på tværs af denne grundlæggende sammenhæng, vil det igen gå galt med beskæftigelsen.

Modstykket til, at virksomhedernes andel af det samlede produktionsresultat stiger, er naturligvis, at lønindkomsternes andel falder. Som det også er vist i finansredegørelsen, har virksomhedernes andel af produktionsresultatet, nettoresultatet, været faldende fra midten af 1970'erne og frem til 1982. I 1983 og 1984 har andelen været stigende, men andelen er endnu ikke nået op på niveauet for 1970'erne.

Vi er således på vej til at genskabe en rimelig balance mellem den del af produktionsresultatet, der tilfalder henholdsvis virksomhederne og lønmodtagerne. Men vi har endnu ikke nået balancepunktet.

Her vil jeg gerne citere min svenske kollega, finansminister Kjell-Olof Feldt, der i bogen »Samtale med Feldt« bl.a. har sagt (s. 37):

»Hvad vi nu gør, er at forsøge at genskabe et rimeligere forhold mellem overskud og løn. I slutningen af 1970'erne havde vi et unormalt forhold; overskuddene var således for lave til at sikre en stabil fremtidig investeringsudvikling, og lønandelen var på tilsvarende vis aldeles for høj til at give balance i vor udenrigshandel. Forbruget blev for højt i forhold til den produktion, vi præsterede.«

Det synes jeg er meget klogt sagt. Der er imidlertid næppe tvivl om, at genskabelse af fuld beskæftigelse kræver, at virksomhedernes andel af produktionsresultatet bringes over niveauet fra 1960'erne. Det hænger snævert sammen med den teknologiske udvikling. Det højere velstandsniveau er jo skabt gennem stadig mere avancerede produktionsprocesser, og det kræver større investeringer. Skal investeringerne forrentes og kapitalapparatet fornyes, forudsætter det, at virksomhedernes andel af produktionsresultatet øges.

Denne fundamentale sammenhæng gælder ikke kun i kapitalistiske økonomier. I de socialistiske lande kræver højere investerings-